

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра журналістики, реклами і PR-технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ННІП

Ольга КРАВЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Професійна та корпоративна етика
Professional and corporate ethics

рівень вищої освіти	_____
тип дисципліни	_____
мова викладання	_____

Миколаїв – 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна та корпоративна етика» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини за спеціальністю С7 «Журналістика» освітня програма «Журналістика та медіакомунікації»

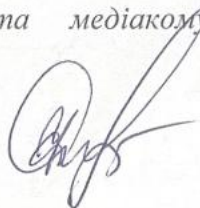
«28» квітня 2026 року. 14 с.

Розробники: Гузенко С.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики, реклами і PR-технологій

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Професійна та корпоративна етика» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Журналістика та медіакомунікації» спеціальності Журналістика

Доктор філологічних наук,
професор

Оксана ФІЛАТОВА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Професійна та корпоративна етика» розглянуто на засіданні кафедри журналістики, реклами і PR-технологій

Протокол № 9 від «28» квітня 2026 р.

Завідувач кафедри

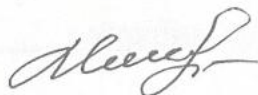

Оксана ФІЛАТОВА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Професійна та корпоративна етика» розглянуто навчально-методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 1 від 15 червня 2026 р.

Голова

Людмила МАТВІЄНКО

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	8
7. Форми поточного та підсумкового контролю	9
8. Критерії оцінювання результатів навчання	11
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	12
10. Рекомендовані джерела інформації	13

Вступ

Анотація

Метою курсу «Професійна та корпоративна етика журналіста» є формування у студентів розуміння етичних принципів журналістики та розвитку навичок відповідальної професійної поведінки. Курс охоплює теоретико-методологічні основи журналістської етики, моральну культуру журналіста, нормативні та корпоративні стандарти, а також практичні аспекти комунікації, взаємодії з колегами, джерелами та аудиторією. Студенти вчаться аналізувати етичні проблеми сучасного медіапростору, протидіяти дезінформації, маніпуляціям та хейт-спічу, застосовувати принципи доброчесності в цифрову добу та балансувати між свободою слова і відповідальністю за поширення інформації. Курс готує до створення професійного та етичного медійного контенту, що відповідає сучасним стандартам журналістської діяльності.

Ключові слова: журналістська етика, професійна мораль, корпоративна етика, моральна культура журналіста, етичні стандарти, відповідальність журналіста.

Abstract

The aim of the course 'Professional and Corporate Ethics for Journalists' is to develop students' understanding of the ethical principles of journalism and to develop skills for responsible professional behaviour. The course covers the theoretical and methodological foundations of journalistic ethics, the moral culture of journalists, regulatory and corporate standards, as well as practical aspects of communication and interaction with colleagues, sources and audiences. Students learn to analyse ethical issues in the modern media space, counteract disinformation, manipulation and hate speech, apply the principles of integrity in the digital age, and balance freedom of speech with responsibility for disseminating information. The course prepares students to create professional and ethical media content that meets modern standards of journalism.

Keywords: journalistic ethics, professional ethics, corporate ethics, moral culture of journalists, ethical standards, journalistic responsibility.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронна адреса РПНД на сайті Університету: https://nuos.edu.ua/studentu/osvitni-program/opp-zhurnalistika-magistr/ Загальна кількість годин – 120	Спеціальність Журналістика Освітня програма «Журналістика та медіакомунікації»	Семестр	
		1-й	1-й
		Лекцій	
		15 год.	8 год.
		Семінарські	
		30 год.	8 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5;	Освітній рівень: другий (магістерський)	Самостійна робота	
		75 год.	104 год.
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: комбінована	

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Професійна та корпоративна етика» є формування у студентів глибокого розуміння етичних принципів журналістської діяльності та розвитку навичок відповідальної професійної поведінки у сучасному медіапросторі.

Основними завданнями курсу є: оволодіння знаннями про теоретико-методологічні основи журналістської етики, моральну культуру журналіста, нормативні та корпоративні стандарти, а також розвиток умінь етичного прийняття рішень у професійній діяльності. У процесі навчання студенти набудуть досвіду аналізу етичних проблем сучасного медіапростору, таких як маніпуляції, хейт-спіч, вторгнення у приватне життя, дезінформація та використання штучного інтелекту. Вони навчатимуться застосовувати принципи доброчесності у взаємодії з колегами, джерелами та аудиторією, балансувати між свободою слова і відповідальністю за поширення інформації, а також формувати професійний і етичний медійний контент.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна та корпоративна етика» є формування у студентів відповідно до освітньої програми таких компетентностей:

ЗК02. Здатність планувати час та управляти ним.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ФК01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

ФК04. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері журналістики, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

ФК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни є: оволодіння студентами базовими знаннями з предметів, що викладаються; актуалізація знань студентів з дисциплін «Методологія та організація медіадосліджень».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

ПРН08. Використовувати передові знання і методики у процесі дослідження діяльності та створення нових медіаінституцій.

ПРН10. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з організацією нових медіаустанов та інституцій.

ПРН13. Організовувати роботу колективу, забезпечувати професійний розвиток його членів та досягнення поставлених цілей.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи професійної етики журналіста

Тема 1. Сутність та сучасне значення журналістської етики

Розгляд понятійного апарату «етика», «мораль», «журналістська етика». Еволюція уявлень про професійну мораль у журналістиці в XX–XXI ст. Актуальність етичних принципів у добу глобальних криз, воєнних конфліктів, масової дезінформації та цифрової трансформації медіа.

Література: [1, 45-66]; [2, с. 10-16].

Тема 2. Моральна культура журналіста та її функції

Мета і завдання професійної моралі. Складові моральної культури журналіста: особистісна відповідальність, доброчесність, неупередженість, прозорість. Гострі етичні проблеми медіапростору: «джинса», маніпуляції, хейт-спіч, вторгнення у приватне життя, ксенофобія, викривлення фактів, використання штучного інтелекту у створенні контенту.

Література: [2, с. 15-40]; [3, с. 34-56]; [4, с. 4-10].

Тема 3. Нормативні засади журналістської етики

Аналіз міжнародних і національних документів у сфері журналістської етики. Кодекси професійної поведінки, редакційні та корпоративні стандарти. Роль професійних об'єднань, медіа-омбудсменів та громадських організацій у контролі за дотриманням етичних норм. Вимоги ЄС та міжнародних організацій (UNESCO, OSCE) щодо журналістської доброчесності.

Література: [3, с. 25-40].

Змістовий модуль 2. Практичні виміри корпоративної етики журналіста

Тема 4. Корпоративна етика та взаємодія у професійному середовищі

Поняття корпоративної етики. Взаємовідносини журналіста з колегами, редактором, власником медіа, рекламодавцем та аудиторією. Етичні виклики у взаємодії з джерелами інформації та героями матеріалів. Конфлікт інтересів і способи його мінімізації.

Література: [3, с.173-221].

Тема 5. Комунікативна етика журналіста в цифрову добу

Вербальні й невербальні норми професійного спілкування: мовленнєвий етикет, культура діалогу, етичне використання мови ворожнечі. Особливості етикету у відео- та онлайн-журналістиці. Дрескод та невербальна поведінка як складова професійного образу. Етичні стандарти у соціальних мережах і під час ведення особистих блогів.

Література: [1, с. 68-130]; [3, с. 86-156].

Тема 6. Інформаційні права та відповідальність журналіста

Право на доступ до інформації та його обмеження в умовах воєнного стану, інформаційної безпеки й кіберзагроз. Баланс між свободою слова та відповідальністю за поширення недостовірної інформації. Правові механізми захисту журналістів. Виклики етики у сфері штучного інтелекту, фейкових новин і маніпулятивних технологій.

Література: [1, с. 3-67]; [2, с. 5-84].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с.р.		л	с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль1.								
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи професійної етики журналіста								
Тема 1. Сутність та сучасне значення журналістської етики	20	4	4	12	20	2	2	16
Тема 2. Моральна культура журналіста та її функції	20	2	6	12	20	2	—	18
Тема 3. Нормативні засади журналістської етики	20	2	4	14	20	—	2	18
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	60	8	18	38	60	4	4	52

Змістовий модуль 2. Практичні виміри корпоративної етики журналіста								
Тема 4. Корпоративна етика та взаємодія у професійному середовищі	20	4	6	10	20	2	2	16
Тема 5. Комунікативна етика журналіста в цифрову добу	20	2	4	14	20	–	2	18
Тема 6. Інформаційні права та відповідальність журналіста	20	1	6	13	20	2	–	18
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	7	14	37	60	4	4	52
<i>Разом за курсом</i>	120	15	30	75	120	8	8	104

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Сутність та сучасне значення журналістської етики	4	2
2.	Моральна культура журналіста та її функції	6	–
3.	Нормативні засади журналістської етики	4	2
4.	Корпоративна етика та взаємодія у професійному середовищі	6	2
5.	Комунікативна етика журналіста в цифрову добу	4	2
6.	Інформаційні права та відповідальність журналіста	6	–
<i>Разом</i>		30	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – **2-4 год./1 заняття**;
- виконання практичних завдань протягом семестру – **2-4 год./1 заняття**;
- написання есе, власних текстів, аналітичний огляд – **мінімум 5 годин на 1 роботу**;
- підготовка до контрольних заходів – **5 год. на 1 захід**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних занять	30	24
2	Виконання практичних завдань	45	60
3	Контрольна робота (підготовка та написання)		30
<i>Разом</i>		75	104

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- проблемного викладу;
- частково-пошуковий.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання виступають:

- усні відповіді;
- практичні завдання;
- контрольна робота;
- залік.

7. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключної залікової письмової роботи. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Відповіді на практичних заняттях (денна та заочна форма)	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми для денної форми навчання 30 (15 занять по 2 бали); для заочної форми навчання - 8 балів (4 заняття по 2 бали)	

Виконання практичних завдань (денна та заочна форма)	Критерії оцінювання
4	Завдання виконано правильно, повно, логічно, текст містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використано міждисциплінарні зв'язки, представлено аргументовані висновки
3	Завдання виконано в цілому правильно, достатньо повно, логічно; допущено несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
2	Завдання виконано частково правильно, є неточності, недостатньо обґрунтована думка
1	Завдання має суттєві помилки, аргументи не сформульовано, неправильно використано терміни.
0	Студент не виконав завдання
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми для денної форми навчання 60 (15 завдань по 4 бали); для заочної форми навчання - 16 балів (4 завдання по 4 бали)</i>	

Контрольна робота (денна форма навчання)	Критерії оцінювання
9-10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
7-8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
5-6	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
3-4	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 10 балів</i>	

Контрольна робота (заочна форма навчання)	Критерії оцінювання
30-36	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
20-29	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
10-19	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована

1-9	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовується неправильна термінологія.
0	Студент не дає відповіді
Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 42 бали	

Залік (заочна форма навчання)	Критерії оцінювання
35-40	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
25-34	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
15-24	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
5-14	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовується неправильна термінологія.
1-4	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 40 балів	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на практичних заняттях	15x2 бали = 30 балів	4x2 бали = 8 балів
Виконання практичних завдань	15x4 бали = 60 балів	4x4 бали = 16 балів
Контрольна робота (ДФН)	10 балів	–
Контрольна робота (ЗФН)	–	36 балів
Залік (ЗФН)	–	40 балів
Всього	100	100

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	Т1	Відповіді на практичних заняттях	2x2=4	Відповіді на практичних заняттях	2
		Виконання практичних завдань	2x4=8	Виконання практичних завдань	4
	Т2	Відповіді на практичних заняттях	3x2=6		–
		Виконання практичних завдань	3x4=12		
	Т3	Відповіді на практичних заняттях	2x2=4	Відповіді на практичних заняттях	2
		Виконання практичних завдань	2x4=8	Виконання практичних завдань	4
ЗМ2	Т4	Відповіді на практичних заняттях	3x2=6	Відповіді на практичних заняттях	2

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількіст ь балів	Вид роботи	Кількість балів
		Виконання практичних завдань	3х4=12	Виконання практичних завдань	4
	Т5	Відповіді на практичних заняттях	2х2=4	Відповіді на практичних заняттях	2
		Виконання практичних завдань	2х4=8	Виконання практичних завдань	4
		Т6	Відповіді на практичних заняттях	3х2=6	
	Виконання практичних завдань		3х4=12		
	Залікова контрольна робота			10	
Контрольна робота			—		36
Залік					40
Сума			100		100

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Аудиторії, обладнані мультимедійними комплексами:

- комп'ютер AMD-3800/1Gb (рік введення в експлуатацію – 2021);
- проєктор Epson EB-536WI (рік введення в експлуатацію – 2021);
- колонки GENIUS (рік введення в експлуатацію – 2021);
- ноутбук Acer (рік введення в експлуатацію – 2021);
- телевізор Vinga L50FHD20B (рік введення в експлуатацію – 2021);
- фліпчарт Axent 70X100cm (2 шт.) (рік введення в експлуатацію – 2021);
- доступ до мережі Internet через Wi-Fi покриття.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Богданенко А. І., Романенко Є. О. Професійна етика державного службовця. Понятійно-термінологічний словник : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2024. 136 с.
2. Грицюта Н. М. Етика PR діяльності : навч. посіб. Київ : Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2021. 101 с.
3. Практикум із журналістської етики : навч. посіб. Київ : Видавець О. Зень, 2021. 320 с.
4. Ющишина Л. О. Етика крос-функціональної взаємодії та комунікації : курс лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 94 с.

Допоміжна література

5. Бессонов В.С. Вплив інформаційних технологій на роботу журналістів та професійну етику в цифрову епоху. 2024. URL: repository.mu.edu.ua.
6. Брукс Д. Шлях до характеру. Київ : Наш Формат, 2021. 350 с.
7. Койл Д. Культурний код. Секрети успішної взаємодії в команді / пер. з англ. Київ : Наш Формат, 2023. 203 с.
8. Легомінова С.В., Щавінський Ю.В., Мужанова Т.М. Професійна етика управлінської діяльності в кібербезпеці. URL: duikt.edu.ua (дата звернення: 22.04.2026).
9. Марченко В.В. Журналістська етика: особливості регулювання професійної діяльності та ключові проблеми. Ministry of Education and Science of Ukraine. 2021. URL: fmv.nau.edu.ua (дата звернення: 22.04.2026).
10. Морозова О. В. Формування корпоративної культури на підприємствах: інструменти та етичні виклики. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 7 (289). С. 159–168.
11. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Етика та психологія ділових відносин : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Вінниця : ВНТУ, 2023. 246 с.
12. Рогова Д. Етика та виклики журналістики під час війни: як працювати в умовах інформаційної агресії. 2025. URL: dspace.znu.edu.ua (дата звернення: 22.04.2026).
13. Семенюк О.А., Білоус В.Б. Право та відповідальність журналістів у дзеркалі західної масової культури. *Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. URL: elibrary.kubg.edu.ua (дата звернення: 22.04.2026).
14. Соціальна відповідальність українського бізнесу : рекомендаційний показник літератури. Миколаїв : МНАУ, 2022. 80 с.
15. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні. Київ, 2023. 305 с.
16. Ткаченко К.А. Мораль і етика у професійній діяльності журналіста. 2023. URL: repository.hneu.edu.ua (дата звернення: 22.04.2026).
17. Улибін В.А. Етичні аспекти роботи журналіста в умовах воєнного стану. Інтегровані комунікації. 2023. URL: elibrary.kubg.edu.ua (дата звернення: 22.04.2026).
18. Чайківська М. Особливості професійної етики журналіста в умовах воєнного стану. Наукові горизонти XXI століття. URL: researchgate.net (дата звернення: 22.04.2026).

Інформаційні ресурси

1. Кузнєцова О.Д. Журналістська етика. Онлайн-журналістика. Режим доступу: www.mediakrytyka.info/drukovani/merezheva-etyka-zhurnalistiv.html (дата звернення: 22.04.2026).